

Täysistunto

Torstai 23.11.2017 klo 16.00—19.30

2.1. Suullinen kysymys lastensuojelun resursseista (Maria Guzenina sd)

Suullinen kysymys SKT 161/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Guzenina.

Keskustelu

16.01 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Lapsen etu on periaate, joka meidän lainsäätäjien tulee aina laittaa etusijalle. Tuhat sosiaalityöntekijää lähestyi maanantaina lasten oikeuksien päivänä päättäjiä adressilla, jossa he vaativat pikaisia toimia lastensuojelun murheellisen tilanteen korjaamiseksi. Aivan liian moni lapsi ja nuori jää ilman tarvitsemaansa apua, perheet jäävät ilman tukea.

Ministeri Saarikko, perheministerin ykkösasiana pitää olla aina lasten ja nuorten ja perheiden puolustaminen. Suosituksen mukaan yhdellä sosiaalityöntekijällä saisi olla vain 30 lasta vastuullaan, mutta todellisuudessa puhutaan kaksinkertaisesta, jopa kolminkertaisesta määrästä. Tilanne on kestävä. Vastauksessanne tuhannen sosiaalityöntekijän vetoomukseen te sanoitte, että mitoitusasian kuntoon saattaminen on hankala asia. Miksi heikoimmassa asemassa olevien lasten auttaminen on teidän mielestänne hankala asia?

16.02 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Guzenina, teidän vastuukaudellanne näissä samoissa saappaimissa muutama vuosi sitten vastasitte näistä samoista teemoista, ja haluan antaa teille tunnustuksen siitä, että kaudellanne suomalainen lastensuojelu eteni hienolla tavalla eteenpäin, lastensuojelun laatusuositukset laadittiin aikananne. Tuohon ajankohtaan ajoittui myös valtava murhenäytelmä, joka herätteli suomalaisia lastensuojelun ongelmien äärelle, ja asetitte Aulikki Kananojan, arvostamamme ylisosiaalineuvoksen työryhmän pohtimaan, miten lastensuojelua tulisi kehittää. Sen myötä muun muassa sosiaalihuoltolaki parani, ja Kananojan työryhmä arvioi myös tätä henkilöstömitoituskysymystä, jonka nyt olen päättänyt selvittää tarkemmin. Teidän kaudellanne Kananojan raportti totesi, että henkilöstömitoituksen asettaminen ei ole yksiselitteinen asia, ja siksi sitä kenties ei ole aiemmin toteutettu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja ilmoittautumaan painamalla V-painiketta. — Nyt edustaja Guzenina.

16.03 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ministeri Saarikkoa hyvin rakentavasta vastauksesta. Viime hallituskaudella marraskuussa 2014 te,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

ministeri Saarikko, keskustapuolueen varapuheenjohtajana lupasitte keskustan puoluevaltuuston kokouksessa, että lastensuojeluun pitää säätää mitoitusta siitä, kuinka monta lasta yksi sosiaalityöntekijä voi ottaa hoitaakseen. Nyt kun te olette vastuuministerinä tässä asiassa, te kerrotte ymmärrettävästi, että asian kuntoon saattaminen on hankalaa, mutta kuitenkin itse viittasitte, viime kaudella me demarit teimme tuon valmistelutyön, jotta tällä hallituskaudella asioiden eteenpäinvieminen olisi helpompaa. Työryhmässä, johon itsekkin viittasitte, työskentelivät Aulikki Kananojan lisäksi muun muassa Jari Sinkkonen ja Matti Rimpelä. Heidän asiantuntemustaan arvostetaan kaikkialla Suomessa. Osaattekko, ministeri, kertoa, kun he esittivät 54 toimenpide-ehdotusta, kuinka moni näistä toimenpide-ehdotuksista on mennyt eteenpäin tämän hallituskauden aikana?

16.04 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja kysymyksessään toteaa, tätä henkilöstömitoitustasiasiaa, siis sitä, kuinka monta lasta voi olla yhden sosiaalityöntekijän vastuulla suomalaisessa sosiaalityössä, arvioitiin käsittääkseni ensimmäisen kerran ministeriön työryhmätasolla juuri tuolloin vuonna 2013, jolloin vastasitte tästä tehtävästä, ja tuolloin mainitsemanne asiantuntijat, jotka kaikki nauttivat arvostustamme, totesivat, että tämän mitoituksen säätäminen ei ole yksiselitteistä. Kaivoin tuon raportin, he toteavat näin: "Kuntien olosuhteet, lastensuojelun organisointi ja lasten ja perheiden muiden palvelujen toimivuus vaikuttavat lastensuojelun kuormitukseen ja sen kohdistumiseen lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään." Siksi erilaisten kuntien tilanne on hyvin erilainen. Ja on aivan totta — en kiistä tuota lausuntoani, päinvastoin olen aidosti huolissani — että niin isommissa kuin pienemmissä kunnissa julkinen keskustelu on ollut voimakkaasti suurten kaupunkien ympärillä, mutta myös pienemmissä kunnissa, [Puhemies koputtaa] joissa on vaikea saada päteviä sosiaalityöntekijöitä, [Puhemies koputtaa] lapsia on liikaa yhdellä työntekijällä.

16.05 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuka meistä puhuisi elämänsä vaikeimmista asioista, joihin liittyy paljon myös häpeää, täysin vieraalle ihmiselle? Ja kuka tekisi sen aina vain uudestaan ja uudestaan sen takia, että työntekijät vaihtuvat niin usein ja tiiviisti? Harvapa meistä sen tekisi, mutta sitä me odotamme lastensuojelun lapsilta. Lastensuojelussa tärkeää on luoda luottamuksellinen suhde lapseen ja hänen vanhempansa. Vain siten voi nähdä ja kuulla, mitä perheessä todella tapahtuu. Nyt lastensuojelutyötä ei voi kaikkialla tehdä hyvin, koska työmäärä on aivan liian suuri, niin kuin jo ministerikin totesi. Yhden työntekijän pitäisi luoda tämä luottamuksellinen suhde jopa 60:een tai 80:een lapseen. Kyllä meistä jokainen ymmärtää, että ei se voi olla mahdollista. Arvoisa ministeri, kysyn nyt: oletteko te valmis kirjaamaan lakiin maksimilapsimäärän per työntekijä?

16.07 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan viimeimmäksi suoraan tähän kysymykseen. Haluan selvittää asian, ja jos tähän päädytään, otan sen hyvin vakavasti juuri siksi, että tämä asiantuntijoiden raportti ei puoltanut sitä kiistatta ratkaisuna tähän monisyiseen ja varmasti kaikkien tunnistamaan pahaan ongelmaan. En voi suoraan esittää, että se olisi ratkaisu, jos vuosikymmenien lastensuojelutyötä tuntevat pitkän linjan asiantuntijat eivät sitä aukottomasti ole tukeet ja esittäneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

Mutta mitä tulee, edustaja Salonen, mainitsemaan kokonaisuuteen, tunnen tietynlaisia, rohkenen sanoa, voimattomuutta siinä, että tämäkin hallitus on kohdistanut 10 miljoonaa euroa vuosittain lisärahaa kunnille eikä ylipäänsä ole ottanut pois rahaa kuntien valtionosuuksista — eli mahdollisuudet laittaa lastensuojelutyöhön lisää resursseja, joita eittämättä tarvitaan, kunnilla olisi valtion toimesta ollut. Täällä on monia kuntapäättäjiä, muun muassa te, edustaja Salonen, ja minä uskon, että suurimmassa osassa suomalaisista kunnista olisi tekemisen varaa siinä, että tuo hallituksen [Puhemies koputtaa] kohdentama raha menisi oikeaan paikkaan kunnissa.

16.08 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitän lämpimästi ministeri Saarikkoa siitä, että olette vakavasti tarttunut tähän kysymykseen, joka oli paljon esillä jo viime eduskuntakaudella. Muistan sen hyvin, kun tämän pikku-Eerikan tapauksen jälkeen täällä käytiin ajankohtaiskeskustelu lastensuojelun kehittämisestä ja Aulikki Kananojan työryhmän suosituksista. Itse olen niiden kymmenen vuoden aikana, kun olen ollut kansanedustaja, tehnyt monia aloitteita lastensuojelun kehittämisestä, ja olen päätenyt siihen, että oikea tapa olisi kirjata asiakasmäärien maksimi lakiin, koska asia ei näytä muuten korjaantuvan. En tiedä, miten tämän muotoilisin kysymykseksi, mutta kysyn nyt ehkä sitä, että ministeri Saarikko, oletteko tosiaan valmis sitten taistelemaan hallituksessa sen puolesta, että myös määrärahoja lisättäisiin lastensuojelussa tällä kaudella sillä tavalla, että tämä kirjaus voitaisiin lakiin tehdä. Ilman määrärahojahan kirjaus on aika tyhjä.

16.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onneksi minun ei tarvitse taistella yksin, koska se on ollut koko hallituksen tahto jo hallituksen työtä aloitettaessa, ja hallitusneuvotteluissa on sovittu lisärahasta nimenomaan lastensuojeluun, siihen lasten ja perheiden korjaavaan työmuotoon, juuri tämän akuutin tilanteen auttamiseksi. Toinen tärkeä kokonaisuus on valvonta, jota nyt, kun Suomeen muodostuu uusi valvontaviranomainen, on mahdollisuus katsoa entistä enemmän ajoissa auttavaksi.

Mutta haluaisin, jos rohkenen näin ehdottaa, että tämä keskustelu lastensuojelusta voisi laajentua myös pohtimaan niitä ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä, joilla pääsemme lukuihin, jotka eivät näytä tältä yksittäisen työntekijän tai vaikkapa suomalaisten lasten huostaanottojen osalta. Silloin katse kääntyy hallituksen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan ja moniammatilliseen yhteistyöhön ja siihen, että esimerkiksi vaikkapa kunnallista kotiapua, tukea perheiden arkeen voisi saada jokaisessa suomalaisessa kunnassa ilman lastensuojeluilmoituksen stigmaa.

16.10 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ministerin vastaus on hyvä. Jos tällainen toteutuu, että kotiin saisi sitä tukea ja apua silloin, kun se on tarpeellista ilman, että tehdään lastensuojeluilmoitusta, tämä on se oikea askel oikeaan suuntaan. Tästä on puhuttu tässäkin salissa useita vuosia.

Olisin kuitenkin kysynyt ministereiltä siitä, millä tavalla näitä syrjäytyviä nuoria ja lapsia voidaan tukea konkreettisemmin. Monella lapsella on mielenterveysongelmia jo ennen kuin he täyttävät 25 vuotta saati 18. Semmoinen 25 prosenttia kärsii jollain tavalla eriasteisista ongelmista, ja ne tuet ovat yleensä joissain kunnissa vähän myöhässä ja ei saa riittävän ajoissa sitä tukea. Kysyisin myös sitä, millä tavalla me voisimme kuntia tavallaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

palkita siitä, että ne ottavat kiinni kaikki ne syrjäytyvät ja tippuvat nuoret erilaisin keinoin. Esimerkiksi koulutuksesta monet nuoret tippuvat juuri sen tähden, että varhaiskasvatuksen aikana tai kouluajana se tuki on jäänyt saamatta tai se on ollut riittämätön. Mitä konkreettista te teette näitten nuorten ja lasten hyväksi?

16.11 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma, Lapeksi sitä kutsumme, on laajasti poikkihallinnollinen siten, että se koskettaa vahvasti myös opetusta ja varhaiskasvatusta. Yleinen havainto, mutta ehkä liian vähän huomioitu asia suomalaisessa sosiaali- ja terveyspolitiikassa lasten ja nuorten osalta on se, että nämä lapsethan kohdataan päivittäin suomalaisissa päiväkodeissa, peruskouluissa ja toisella asteella. Palveluiden pitäisi mennä sinne, missä lapset ja perheet muutoinkin ovat. Jos tavallisen perheen leikki-ikäisen lapsen neuvola tavoittaa kohtaamalla heidät kerran vuodessa, päiväkodin eteisessä perhe kohdataan joka aamu ja iltapäivä lasta tuodessa ja viedessä. Sen takia tämän palveluajatuksen ytimessä on nyt tehdä aidosti moniammatillisia rakenteita ja tukea siten myös koulun ja varhaiskasvatuksen henkilöiden työtä, jotta se moniammatillinen tuki lapsen kasvuun, vanhemmuuden tukeen ja perheiden hyvinvointiin tulisi sinne, [Puhemies koputtaa] missä lapset muutoinkin ovat.

16.12 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun kriisissä on kyse siitä, miten yhteiskunnan turvaverkot toimivat kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevien suomalaisten kohdalla, ja siksi tämä asia on kyllä saatettava kuntoon.

Problematiikkahan tässä liittyy siihen, että siitä huolimatta, että valtakunnallisia resursseja on lisätty, siitä huolimatta, että on tehty parannuksia liittyen laatusuosituksiin, ja siitä huolimatta, että on panostettu enemmän ennaltaehkäisyyn, kuitenkin tämä sosiaalityöntekijöiden liian iso työtaakka ja nämä ongelmat, jotka liittyvät kuntien omien palveluiden aliresursointiin, ovat jatkuneet. Siksi lastensuojelun työntekijät tässä tuoreimmassa ulostulossaan nyt vaativat ja toivovat hallitukselta ja eduskunnalta päätöksiä, että eduskunta käyttää niitä ohjausvälineitä, mitä meillä on, jotta saadaan lakisääteinen enimmäismäärä, mitä tulee asiakkaisiin, jotka yhden sosiaalityöntekijän vastuulla voivat olla. Joten minun kysymykseni ministerille on: onko hallitus tosiaan valmis käyttämään myöskin lainsäädäntöä ohjausvälineenä, [Puhemies koputtaa] jotta me saamme tämän ongelman ratkaistua?

16.13 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koska tuo edellinen laaja selvitys lastensuojelusta muutaman vuoden takaa ei anna yksiselitteistä vastausta niin että se ratkaisisi kaiken, niin en voi suoraan ilman selvitystä kannattaa sitä, että tämä olisi se tapa. Pelkään myös sitä, että jos keskustelemme vain henkilöstömitoituksesta, unohdamme ne kaikki muut toimet, jotka voivat olla aivan yhtä vaikuttavia. Sellaisia ovat esimerkiksi työnjaolliset kysymykset, pätevyys- ja kelpoisuus-kysymykset, sosiaaliohjaajien ja sosiaalityöntekijöiden välinen työnjako lastensuojelussa ja kaikinainen moniammatillinen yhteistyö. Olen nimittäin varsin toiveikas tämän lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman osalta, jossa painopiste on ennaltaehkäisyssä. On tehty myös kehittämistyötä lastensuojelun ammattilaisten välisen yhteistyön parantamiseksi. Tulokset ovat lupaavia. Yksittäisissä kunnissa, muun muassa Mäntsälässä, jos oikein muistan esimerkin, on pystytty säästämään miljoonia ja juuri tätä kautta, kun työmuotoa on ke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

hitetty, on pystytty vähentämään sitä taakkaa, [Puhemies koputtaa] joka yksittäisellä työntekijällä on.

16.15 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin itse tuossa lastensuojelun laatusuositusryhmässä aikanaan. Se oli erinomainen ryhmä, ja olin sitä mieltä vahvasti, että nämä mitoitusasiat pitää saada kuntoon, mutta se ei vain mennyt silloin läpi. Nyt olen edelleenkin sitä mieltä, että tähän akuuttiin hätään on vastattava, ja kyllä minä pidän erinomaisena asiana sitä, että ministeri Saarikko asettaa työryhmän tai selvityttää nyt tämän mitoituksen pulmat.

Jos Ruotsissa on voitu tehdä tällainen päätös lakiin, että on 35 asiakasta lastensuojelutyöntekijää kohtaan, niin kyllä minä kuvittelisin, että meiltäkin löytyy vastauksia tämän selvitystyön jälkeen siihen, voisimmeko mekin nyt tehdä näin. Nimittäin se on yhteiskunnallista heitteillejättöä, jos lapset ja nuoret eivät tämän vuoksi saa apua ja heidän hätäänsä ei voida vastata. Minusta sivistisyhteiskunnassa emme voi toimia niin, ja nyt tuo akuutti hätä on tullut monelta puolelta, ihan henkilökohtaisestikin on otettu yhteyttä, ja se on kerrottu ja kuvattu. Minun mielestäni nyt on tämä [Puhemies koputtaa] mitoitusasia kyllä ehdottomasti selvitettävä, ja kiitän ministeri Saarikkoa siitä, että ryhdytte heti puuhaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministeri Saarikolla vastaus.

16.16 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taisi olla edustaja Salosen kysymys, jossa nousi esiin henkilöstömäärän lisäksi se toinen keskeinen ongelma, henkilöstön vaihtuvuus. Pienissä kunnissa myös koko sosiaalityössä laajan joukon ihmisten asioista saattaa kantaa vastuuta yksi tai kaksi ihmistä. Taakka on silloin suuri. Me tarvitsemme panostuksia myös työssäjaksamiseen, johtamiseen ja työhyvinvointiin ja sitä kautta myöskin työn kohtuulliseen määrään, emme pelkäämme pohdintaa henkilöstömitoituksesta.

Mutta edustaja Paloniemi, joka nosti esiin tämän laatusuositustyön: Jäin miettimään aikaa, jolloin se on toteutettu. Olen vastikään tänään saanut THL:stä tuoreet materiaalit, mikä tilanne Suomessa on tänään. Suomessa on tehty lastensuojeluilmoituksia 6 prosenttia enemmän vuonna 2016 kuin tehtiin vuonna 2015. [Puhemies koputtaa] Se, että ilmoituksia on enemmän, ei välttämättä ole huono asia, koska se kertoo, että me puutumme asioihin.

16.17 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun ammattilaisten viesti on otettava erittäin vakavasti jo ensinnäkin siksi, että me puhumme hyvin heikossa asemassa olevien lasten ja perheiden tilanteesta. Arvoisa ministeri, te puhutte ennaltaehkäisystä, ja kysyisinkin tästä tulevasta alkoholilainsäädännöstä, jossa saatavuutta lisätään 350 Alkosta yli 3 500 vähittäistavaraliikkeeseen ja kioskiin, ja asiantuntija-arviot ovat yksiselitteisesti sitä mieltä, että sillä on vaikutuksia perheisiin ja yhteiskuntaan ylipäättänsä. Näkisittekö, että tämä heikentää lastensuojelun tilannetta, ja näettekö, että tähän asiaan pitäisi saada korjausta? Näkisittekö, että mitoitus olisi yksi keino tämän rinnalla tuoda eteenpäin?

16.18 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan totta, että lastensuojelutapausten taustalla, niitä sen karkeammin tyypittelemättä — me kaikki tiedämme — on päihdeongelmia, niin alkoholi- kuin huu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

meongelmia, mielenterveyskysymyksiä tai muutoin vain voimattomuutta, joka on johtanut lapsen tai nuoren kohdalla siihen, että perheestä on tehty ilmoitus. Tiedämme myös tapauksia, joissa perhe itse päätyi tekemään itsestään ilmoituksen voimavarojen vähetessä. Juuri näihin tilanteisiin pitäisi kaiken ennalta ehkäisevän avun tulla ennemmin tueksi.

Mitä tulee alkoholilakiin, sen lopullinen käsittely on eduskunnan käsissä juuri parhailaan, ja ne vaikutusarviot, jotka ovat kyllä kriittisiä lasten ja nuorten osalta, liittyvät pitkälti juuri tuohon alkoholin tilavuusvahvuuden, siis prosentin, nostoon. Eli en aio enkä voi täältä kiistää vaikutuksia, joita alkoholilla on suomalaisten lasten ja nuorten ja sitä kautta [Puhemies koputtaa] perheiden arkeen, mutta yksittäisten johtopäätösten tekeminen, se, että vastaus olisi [Puhemies koputtaa] niin helppo, että on vain prosenteista kiinni — näin ei valitettavasti ole.

16.19 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila on tänään arvostellut Aamu-tv:ssä hallitusta suojelun tarpeessa olevien lasten hylkäämisestä. Olemme myös kuulleet Vantaalta, Kuopista ja Oulusta viestejä, että lastensuojelu ruuhkaantuu ja sosiaalityöntekijöillä on aivan liian monta perhettä vastuullaan.

Barnskyddsombudsman Kurttila noterar att det nu är fråga om statens ansvar och om hur staten sköter barnskyddet. Kurttila efterlyser en rapport kring läget för barnskyddet och att man efter det ska vidta konkreta åtgärder. Det är tydligt att vi behöver flera socialarbetare och att yrket måste göras attraktivt.

Kysyn täten ministeri Saarikolta: miten aiotte toimia, että lapset ja heikommassa tilassa olevat henkilöt eivät jää altavastajiksi?

16.20 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä toimista, olemassa olevasta laatusuosituksesta, joka varmasti aikanaan pitää päivittää, uudesta sosiaalihuoltolaista, jonka vaikutukset alkavat vasta vähitellen näkyä, ja selvitystyöstä suhteessa henkilöstömitoitukseen olen kertonut aiemmissa vastauksissa. Jos, edustaja, sopii, käytän tämän aikani toteamalla THL:n tuoreimmat luvut myös siltä osin, missä olemme onnistuneet.

Ensinnäkin lastensuojeluilmoitusten määrän nousuakin voidaan pitää onnistumisena, koska silloin puutimme ja välitämme ja ilmoitamme asioista. Me olemme onnistuneet siinä, että kodin ulkopuolelle sijoitettuna olevien lasten määrä on vuoden aikana vähentynyt — vain 2 prosenttia, mutta olemme tulossa luvuissa alaspäin. Myös huostassa vuoden aikana olleiden lasten määrä on vähentynyt — 2,5 prosenttia — ja saman verran on vähentynyt kiireellisesti sijoitettujen lasten määrä. Me olemme silti lukemissa, joissa kodin ulkopuolelle on sijoitettu yli 17 000 lasta, [Puhemies koputtaa] mutta suunta, vaikka pienestikin, on nyt oikea, ja toivon, että ennalta ehkäisevät toimet purevat.

16.21 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki tiedämme, että lastensuojelun ongelmat ovat ympäri maata vakavia. Täällä kuitenkin ministeri Saarikko on kuvaillut sitä, kuinka hallitus nyt tekee työtä sen eteen, että entistä harvempi perhe päätyisi lastensuojelun toimenpiteiden piiriin, ja se onkin erittäin tärkeää. Kysyisinkin ministeriltä: Missä vaiheessa me kaikki pääsemme nauttimaan tämän työn tuloksista? Odo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

tammeko me siihen asti, että koko työ valmistuu, vai olisiko siellä joitakin sellaisia toimenpiteitä, joita voisimme mahdollisesti toteuttaa pikemmin?

16.22 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeä kysymys, ja on ilo kertoa, että työ tapahtuu koko ajan jo nyt eri puolilla Suomea. Hallitus päätti toteuttaa perhepalveluiden muutosohjelman juuri mainitsemlani lähtökohdilla yhteistyössä koulujen ja päiväkotien kanssa, neuvolat pienten lasten osalta sen ytimessä, perhekeskuksina moniammatillisena yhteistyönä nimenomaan niin, että 18:sta tulevasta maakunnasta on jo jokainen saanut oman muutostyöntekijäjoukkonsa tekemään näitä asioita käytännössä. Ja yksi ulottuvuus kaikkialla Suomessa on myös lastensuojelun kehittämistyö, sen eri muodot — laitoshoido, perhehoito ja lastensuojelun arki, joka täällä tänään on ollut puheenaiheena — ja juuri esimerkiksi Mäntsälässä käytössä ollut moniammatillista, uutta toimintamallia lastensuojeluun on otettu käyttöön ja pilotoitu nyt eri puolilla Suomea.

16.23 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa lapsi- ja perhepalveluitten muutosohjelmassa on paljon hyviä toimenpiteitä, joita kyllä täältä oppositiosista voi ihan lämpimästi tukea, mutta monissa kunnissa on tällä hetkellä vakava negatiivinen kierre, elikkä siellä on tilanne, jossa todellakin työtaakka on liian suuri, työntekijät uupuvat ja ala ei houkuttele uusia työntekijöitä. Sinne joudutaan palkkaamaan epäpäteviä. Kaikki eivät pysty silloin tekemään niitä toimenpiteitä ja niitä päätöksiä, jotka kuuluisivat heille. Mitä aiotaan tehdä sille, että alalle saataisiin houkuteltua uusia työntekijöitä? Myöskin sitten: Millä tavalla voitaisiin esimerkiksi täydennyskoulutuksen avulla saada epäpäteville työntekijöille pätevyysä? Voi olla, että tässä ehkä opetusministeri Grahn-Laasonen saattaa olla asiantuntija.

16.24 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies ja arvoiset edustajat, että meillä on mahdollisuus tähän tärkeään asiaan yhteisesti pureutua kyselytunnilla, ja pidän ministeri Saarikon esille nostamia teemoja ja puuttumisen keinoja erittäin tärkeinä. Erityisesti korostaisin sitä ennalta ehkäisevää työtä ja varhaisesta puuttumisesta, että mitä voimme tehdä tukeaksemme perheitä niin, että mahdollisimman harva lapsi joutuisi sitten siihen tilanteeseen, että tapahtuisi kodin ulkopuolelle sijoittaminen ja jouduttaisiin ottamaan huostaan. Eli se varhainen puuttuminen, ennaltaehkäisy on aivan ratkaisevassa roolissa, ja siinä voi myöskin koulutusjärjestelmä olla avuksi.

Näihin henkilöstön kysymyksiin liittyen on aivan oikeita havaintoja se, että alalla vaihtuvuus on runsasta ja työ on kuormittavaa. Se, minkä ehkä toisaalta voi nostaa esiin, on se, että on vaikea kuvitella tärkeämpää työtehtävää [Puhemies koputtaa] kuin olla lastensuojelussa sosiaalityöntekijänä tai muuna sosiaalialan ammattilaisena tekemässä sitä työtä auttaaksemme lapsia elämässä alkuun ja saamaan näkymän paremmasta tulevaisuudesta. [Puhemies koputtaa] Tulemme myös näihin koulutuskysymyksiin paneutumaan, kun käydään muutenkin läpi sosiaali- ja terveysalan [Puhemies: Arvoisa ministeri!] koulutusvolyymeja tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä kysymyksen ensimmäisenä esittänyt edustaja Guzenina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 123/2017 vp

16.25 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Saarikko, sanoitte, että haluatte vielä pohtia asiaa, perustaa työryhmän. Nyt on hyvä teille sanoa tässä kaikkien edessä, että te ette tarvitse enää uutta työryhmää. Niissä 54 toimenpide-ehdotuksessa, jotka viime hallituskauden työryhmä teki, on ratkaisu myös tähän henkilöstömitoitukseen. Toimenpide-ehdotus 13 pilotoidaan ympäri Suomea eri kunnissa, erilaisissa tilanteissa olevissa kunnissa, erilaisia toimintatapoja, joiden perusteella voidaan myöskin määritellä valtakunnallinen henkilöstömitoitus. Te sanoitte, että olette lukenut Toimiva lastensuojelu -selvitysryhmän loppuraportin. Ehkä voitte jakaa sen myöskin hallituksen muille ministereille, jotta hekin voivat siihen tutustua ja voivat tukea teidän työtänne siinä, että me saamme lastensuojelun asiat kuntoon. Tässä ei nyt varsinaisesti ollut kysymystä, mutta ehkä kysyn nyt sitten: [Puhemies koputtaa] käsi omallatunnolla, emmehän enää ensi vuonna ole tässä vastaavassa tilanteessa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Saarikko vastaa kuitenkin.

16.26 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aika haastava kysymys esittää, että voinko mennä täältä takuuseen, että suomalaiset kunnat tekevät kaikkensa tässä asiassa niin, että missään Suomessa ei kellään työntekijällä olisi 80 lasta. Valitettavasti, edustaja Guzenina, minulla ei ole mahdollisuuksia luvata tuota, mutta sen voin luvata, että nuo Kananojan työryhmän esitykset on itse asiassa monilta osin jo toimeenpantu laatusuosituksena ja sosiaalihuoltolakina. Henkilöstömitoitukseen pureudumme nyt vielä tarkemmin. Yksi osa tätä Kananojan selvitystähän lähtee siitä, että kuntatasolla määriteltäisiin tarkemmat aikaraamit, paljonko yksi työntekijä käyttää yhden perheen tai lapsen asialle. Yksi ratkaisu tulee olemaan tässä myös sote-uudistus, jossa sosiaalihuollon, joka on jäänyt turhankin varjoon tässä keskustelussa, vastuuhartiat ovat leveämmät, työnjakoa ja moniammatillisuutta voidaan tehdä enemmän. Ja mitä tulee näihin töihin, joita on laitettu liikkeelle: [Puhemies koputtaa] me parhaillamme pilotoimme juuri tätä moniammatillista osaamista lastensuojelussa työntekijöiden kesken.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraavat kysymykset käsitellään huomattavasti vähemmän puheenvuoroin.